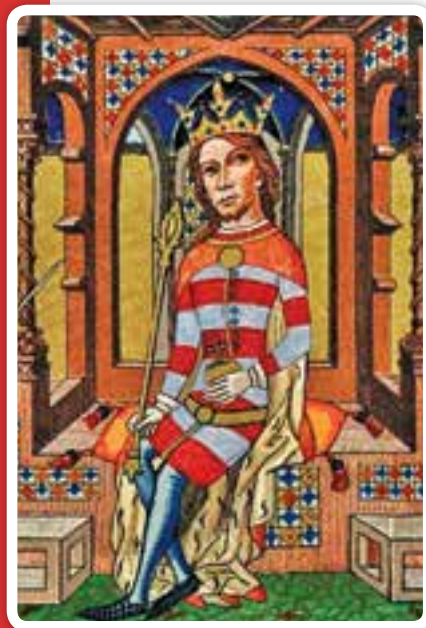

GYŐZTES CSATÁINK • HŐSÖK, VITÉZEK! NEM TEREM MA PÁRJA

Atanév utolsó meséjében nem is egy, hanem három olyan vitéz szerepel, akinek *nem terem ma párja hetedhét országon*. A címül választott sort Arany János Toldi Miklósról írta. Ő az egyik hőse júniusi mesémnek. A másik kettő vitézségben nem, de rangban fölötte állt: Lackfi István a hadvezére, Nagy Lajos a királya volt Toldinak. Együtt vívtak sok-sok csatát, együtt szerepelnek krónikákban, népmondákban, magyar és olasz irodalmi művekben.

A király nagyságát országának ereje méri. I. Lajos magyar és lengyel királyt méltán emlegeti nagyként az utókor. Uralkodása alatt, 1342-től 1382-ig a Magyar Királyság visszanyerte régi fényét: archiregnum, főkirályság lett. Nagy Lajos címerében az Árpád-sávok és az Anjou-liliomok mellett ott találjuk a meghódított országok, tartományok jelképeit is, hiszen Magyarország, Lengyelország, Dalmácia, Horvátország, Ráma, Szerbia, Galícia, Lodomeria, Kunország, Bolgárország és Jeruzsálem királya, Salerno fejedelme, Moldva, Havasalföld, sőt néhány évig Nápoly és Velence ura is volt.

Művelt, előrelátó uralkodó, képzett, tehetséges hadvezér, bátor, már-már vakmerő katona volt. Királyságának 40 évéből 37-et végigcsatázott. Kiűzte a tatárokat, térdre kényszerítette a moldvai, a havasalföldi vajdát (megbosszulva ezzel, hogy 1330-ban Posadanál Basarab törbe csalta édesapját, Károly Róbert magyar királyt). Litván, bolgár, szerb tartományokat foglalt el, adófizetőjévé tette az Adriai-tenger legnagyobb hatalmát, Velencét.

A háború sokba kerül, erős gazdasági háttér nélkül kudarcra van ítélve. Nagy Lajos kincstára tele volt, az arany- és ezüstpénz fedezték a hadi költségeket, bőven jutott adományokra, szövetségkötésre is. Háborúit idegen földön vívta, az országban béke honolt, városok, várak, templomok épültek, fejlődött a kézművészet, a tudomány, a művészet. A pestisjárvány 1348 tavaszán azért nem szedett nálunk annyi áldozatot, mert nem volt olyan kosz, zsúfoltság és éhínség, mint a „civilizált” Nyugaton.

I. Lajost gondos, igényes neveléssel készítették fel a királyságra, a Jóisten is gazdagon megajándékozta uralkodói talentumokkal, ám nagyságának legerősebb pillére a hit és az áldozatvállalás volt. Legendák egész sora őrzi lelki nemességének példáit. Igazi lovagkirály volt.

Nagy Lajos királysága

Ki volt első lovagkirályunk, Nagy Lajos példaképe, akinek sírjánál 16 évesen, mindjárt koronázása után megesküdött, hogy az igazságért és országa javáért áldozza életét?

Személyes példájával lelkesítette katonáit: az élvonalban harcolt, elsőként hágott az ostromlétrára, sebesülten sem hátrált meg, életét kockáztatva mentette ki az örvénylő folyóból közvitézét. A legyőzöttekkel emberségesen bánt, katonáit sem engedte garázdálkodni, beszennyezni a magyar tisztességet.

Mint annyiszor a történelemben, Nyugat most sem értette, miért áldoznak a magyarok oly sok életet, aranyat, ezüstöt egy-egy reménytelen cél érdekében. Miért indította Nagy Lajos Itáliába előbb édesanyját, 5 tonna arannyal, 6 tonna ezüsttel, majd hadvezérét, Lackfi Istvánt tízezer vitézzel. Hiszen nem ért ennyit a nápolyi trón.

Az igazság viszont – legalábbis nekünk – mindennél többet ért! A nápolyi király megszegte Károly Róbertnek tett ígéretét, miszerint ha Lajos öccse, András feleségül veszi unokáját, Johannát, együtt uralkodnak az itáliai városállamban. Lajos nem nyugodott bele az árulásba, mire Johanna udvaroncái meggyilkolták Andrást. A nápolyi hadjáratok, diplomáciai erőfeszítések a gyilkosok és árulók ellen irányultak.

A legtöbb csatában maga a király lovagolt az élen, de győzelmeiben komoly szerepe

volt hű hadvezérének, Lackfi Istvánnak és legendás erejű vitézének, Toldi Miklósnak is. Idegen terepen, ellenséges országban, a csalástól vissza sosem riadó ellenféllel szemben is egyik győzelmüket a másik után aratták, egyik hatalmas várat a másik után vették be a magyarok.

Egy krónikás szerzetes így álmélkolt: *A magyarok oly csodás győzelmeiket arattak, hogy hűsz vagy nem sokkal több magyar harcban legyőzött, és veszteség nélkül elfogott hatszáz ellenséges fegyverest.*

Húszan hatszáz ellen? Mi adott erőt kardjuknak, karjuknak? Tíz mesében bizonyítottam, hogy hajdani győzelmeink titka a hit, az igaz cél, a tiszta lélek, a közösségért vállalt áldozat volt. Aki nem ezekből kovácsolja páncélját, örökké vesztes lesz. A mához közeledve egyre több lett az idegenség bennünk: csorbult igazságunk kardja, már nem védett oly erős pajzs-ként erkölcsi tisztaságunk. Ritkultak, de azért még voltak győztes csatáink, hőseink. Szeptembertől róluk mesélek.

Zsigmond Emese

Mit jelentett Nagy Lajos korában, és mit jelent ma a lovagiasság?

Márciusi megfejtések: Árpádnak öt fia volt. Levente 895 körül, a honvisszafoglalás előkészítése közben, a bolgárok elleni ütközetben vesztette életét. Tarhos, Űllő és Jutas 907-ben, a pozsonyi csatában halt hősi halált. Zolta (Solt) fejedelem győztes hadjáratokat vezetett Nyugat-Európába a Szent Korona visszaszerzéséért. 949-ben esett el. **Nyertesek:** Kovács Koppány, Barót; a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Líceum IV. A osztálya; tordaharasztsói olvasóink.